

NY. 59. 4.

12
Q. B. F. F. F. Q. I. E. D
PRAEMISSA AD HOS. II SEGM. XXI
VOCABVLL. קטלג ET ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΕΞ
PLICATIONE

XXI

OMNES MVSARVM PATRONOS
FAVTORES, AMICOS

^{A D}
ORATIONEM

^{DE}
ANNVNTIATIONE DIVINI NOSTRI SPON
SORIS RECENS NATI PER ANGELOS FACTA

^{A B}
IOANNE CHRISTIANO FROMMANNO

SCHERNECCA · FRANCO
IVVENE THEOLOGIAE STVDIOSO INGENII FELICI
TATE, MORVM VRBANITATE ATQVE IN ADDISCE
DIS BONIS ARTIBVS DISCIPLINISQVE DILIGEN
TIA ET ASSIDVITATE QVAM MAXIME
COMMENDABILI

FER. I. NATIV. CHRISTI MDCCLXXXI

^{HABENDAM}
QVA DECET OBSERVANTIA

^{INVITANT}
DIRECTOR

^{ET}
RELIQVI PROFESSORES

COBVRGI
FORMIS AHLANIS

Pſ. 112, 3 et 9 eadem verba de homine pio dicuntur, quae Pſ. 111, 3 de ipſo Deo legimus. Hic igitur *innocentia* ſignificatur, praefertim quum ſegmento 10. **עַשְׂרָה** ſive *nocens* opponatur. **וְצַדִּיקָתָא** *Atque innocentia eius*, hominis pii, bonis operibus atque elemoſynis demonſtrata, *perſtat in aeternum*. Chaldaeus itidem ponit **וְצַדִּיקָתָא** *atque innocentia eius*. Flaminius Nobilis quidem ex Chryſoſtomo annotavit, alios Graecos interpretes aliter ſcripſiſſe, his verbis: “Alius ἡ ἐλεημοσύνη, miſericordia, alius “ἡ Φιλανθρωπία, humanitas et clementia.” Sed hos ex ſententia Iudaeorum recentiorum tranſtuliffe credo. Hieronymus adiecit: “Iuſtitia eius manet in ſaeculum ſaeculi, hoc “eſt, opera illius ipſa permanent.” LXX. tranſtulērunt, ἡ δικαιοσύνη αὐτῆ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τῶ αἰῶνος, quam lectionem etiam habet Theodoretus, nomen δικαιοσύνης non ad homines pios, ſed, vt Pſalm. 111, 3, ad ipſum Deum referens, atque ad Pſalm. 112, 3 adiciens: ἄληθον γὰρ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἔχει τὴν μνήμην, καὶ ἀείμνησον αὐτῆ διαφυλάττει τὸ κλέος. *Indelebilem enim uniuerſorum Deus tenet memoriam, ac perpetuo celebrandam ſuam inuetur gloriam*. Idem Theodoretus ad Pſalm. 112, 9 δικαιοσύνην eo accepit intellectu, quo ab Iul. Polluce lib. 1 c. 6 ſegm. 52 p. 34, *δικαία ἡ γῆ περὶ τὴν Φορὰν* appellatur, *iuſta iellus in annona*, qualis eſſe debet, quae laboribus agricolarum reſpondeat, ſcribens: Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησι· ἡ δικαιοσύνη αὐτῆ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τῶ αἰῶνος. τῶτων ἐκα-

ἵνασον διδασκαλίαν ἀρετῆς τοῖς βαλομένοις προσφέρει. λέγει δὲ ὅτι ὁ τῆ εὐλαβεία καὶ τῷ θεῷ φόβῳ κοσμημένος, ἔχ' ἀπλῶς τοῖς δεομένοις ὀρέγῃ τὸν ἔλεον, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς Φιλοτιμίας τὸ ποιεῖ, καὶ μμεται τὰς σπείροντας ἀφειδῶς τὰ σπέρματα καὶ σκεδανύοντας, διὰ τὴν τῶν θεαγμάτων ἐλπίδα. Παραπλησίως γὰρ καὶ ἔτος τῆς δικαιοσύνης προσμένει τὸ κέρδος. Spar sit, dedit pauperibus: iustitia eius perstat in aeternum. Quarum enunciationum utraque admonitionem virtutis volentibus affert. Monet autem, pietate atque erga Deum reuerentia ornatum, non temere egenis erogare stipem, sed magna hoc facere cum aemulatione, atque imitari ferentes largiter semina et spargentes, ob spem manipulorum. Similiter etiam hic lucrum expectat iustissimum. Ne Ezrides quidem ad Ps. 112, 2. 3, agnoscit elemosynae significatum, scribens: ההון שיש לו לא עשהו בזמם וגו' רק בצדק על כן וצדקו: Opes quae ei sunt, non parauit cum crudelitate aut rapina, sed cum innocentia, propterea adiectum est: Atque innocentia eius. Idem ad segmentum 9. addidit: לא הזכיר פעול פור גם נתן כי הוא נודע בני מלח לאביונים תודיענו וטעם צדקתו כי מדרך צדק לעזרו: Non commemorat subiectum verbi spargit, aut dat, quia hoc notum est, nam nomen pauperibus manifestum illud facit, atque intellectum innocentiae eius, aut sensu aequitatis, iuuando aequales, aut sensu innocentiae, ut Deut. 6, 25. Vid. supra § XXII p. XCII. Recentiorelem elemosynae significatum adhibuit Eques Ill. I. D. Mich. èlis, transferens: Vnaufhörlich bleiben seine Almosen, atque addens: D. i. er bleibt so bemittelt und reich, daß er seinem guten Herzen folgen, vnd immer Almosen geben kann. Siehe die Anmerk. zu dem 21sten vnd 26sten Vers des 37sten Psalms. Paulus quidem Apostolus per δικαιοσύνην innocentiam intellexit, loco enim hoc 2 Cor. 9, 9 allegato, segmento 10. adscriptit: ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι.

τι, καὶ ἄγειν εἰς βρωσὴν χορηγήσῃ, καὶ πληθύνει τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσῃ τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. Qui autem suppedicat semen ferenti, panem etiam ad cibum praebeat, et multiplicet segetem vestram, atque augeat fructus innocentiae vestrae. Quemadmodum igitur seges cum pane conuenit, sic τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης siue fructus innocentiae semini respondent, id est eleemosynae. Eleemosynae ergo ex sententia Pauli sunt fructus innocentiae, quam fide Deo et Christo habita consequimur, ut alias idem docet gentium apostolus. Δικαιοσύνη itaque hoc etiam loco haudquaquam eleemosynam, sed innocentiam significat. Cui interpretationi verba fauent segmento II. addita: ἐν παντί πλετιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα. In omni re ditati ad omnem munificentiam. Priora ergo verba, in omni re ditati ad segetem pertinent et panem, posteriora autem verba respondent semini et fructibus innocentiae, id est eleemosynis. Eadem via et ratione haec nomina interpretatur Theodoretus: σπόρον μὲν τοι πάλιν τὴν εὐπορίαν ἐπάλεσε· γεννήματα δὲ δικαιοσύνης, τὴν ἐκ ταύτης βλαστάνουσαν ἀφελείαν· ἀπλότητα δὲ τὴν φιλοτιμίαν· ὃ γὰρ λογισμῶς περὶ τοῖς κεραιμένοις, τῆς συμπερολογίας τὸ πάθος εἰσδέχεται. Segete iterum beneficentiam indicat: fructibus autem innocentiae, utilitatem ex hac ortam, et simplicitate munificentiam: qui enim nimis indulget considerationibus, affectum sordidae assumit parsimoniae. Varians lectio, quam Gerhardus de Mastricht ex codice Lincolnienſe affert: τὰ γεννήματα τῆς διακονίας, est interpretamentum, quod aliquis margini alleuit, atque iustam rectamque bonorum ecclesiae administrationem, eiusque fructus intellexit. Nemo igitur ex numero veterum interpretum δικαιοσύνην per eleemosynam explicuit. Quae Drufius pro eleemosynae et benignitatis significatu affert loca, Hof. 10, 12, Ioel. 2, 23 et Mal. 3, 20 deinceps explicabuntur, nam de Psalm. 24, 5 et 103, 17 iam supra egimus, p. CXXX et p. CXLVII.

Pf. 116, 5: *Indulgens est Iehouah atque innocentes absolvens.* Chaldaeus habet חֲנּוּן atque *innocens*, videlicet *iudex*. Quanquam hoc vocabulum interiectum est illis *indulgentis* ac *misericordis*, nemo tamen veterum bonorumque interpretum de *benigno* hic cogitavit aut *benefico*. Hieronymus quidem adscripsit: "*Misericors est dominus, sed noli esse negligens, sequitur enim, et iustus.*" Theodoretus autem addidit: *τάς γάρ τῶ ἐλέες πηγὰς τοῖς ἀνθρώποις προσχέει· ἔχει δὲ καὶ δικαιοσύνην, τὰς ἀδικούντας πολάζει μεταμελεία χρησάσθαι μὴ βελομένως. Δις μέντοι τῶ ἐλέες μνημονεύσας, ἀπαξ τῆς δικαιοσύνης ἐμνήσθη, νικᾷ γὰρ ἡ τῶ Θεῷ Φιλανθρωπία τῆς δικαιοσύνης τὴν ψῆφον.* *Misericordiae enim scaturigines in homines infundit: vitur vero etiam iustitia, nocentes punnit respiscere nolentes. Bis tamen misericordiae mentionem facit, semel autem iustitia commemoratur, superat enim Dei benignitas iustitiae sententiam.* Eques III. I. D. Michaelis conuertit: *Iehouah ist gnädig und gerecht.* Ezrides adiecit: $\text{כִּי הַמְשׁוּרֵי יְיָ הַשָּׁמַיִם}$ atque *innocentes absolvens*, nam poeta reueretur Deum. Etenim innocentes solos absolvens Deus punit etiam nocentes.

Pf. 119, 40. *Iustitia tua innocentes absolvente, siue aequitate vitalem me redde.* Arabs ponit בְּצֶדֶק aequitate tua. Vulgatus interpres Latinus habet: *In aequitate tua viuifica me.* Hieronymus quidem aequitatis notionem alio detorquet, adscribens: "*Vnum est, domine, tuae miserationis donum, vt eloquia sancta custodientes, in tua aequitate viuificemur, hoc est, cum aequalem Patri Spirituique Sancto fatemur.*" Theodoretus adiecit: $\text{ἰλιχόμενῳ παρασχέει τὴν ἐν δικαιοσύνῃ ζωὴν.}$ *Volenti praebe vitam innocentem.* Vatablo hic assentire nequeo addenti: "*In iustitia tua recrea me, i. absoluta illa bonitate tua.* Hoc enim vox Hebraea רַחֵם "
"fac"

CLIV § XXVIII. Psalm. 143, ii exponitur.

“saepe significat.” Eques Ill. I. D. Michaëlis convertit: Erhalte mich nach deiner Gerechtigkeit.

Pf. 143, 11: *Per iustitiam tuam innocentes absolventem s. aequitatem, educas ex angustia animum meum.* Chaldaeus habet בַּצְדִּיקָא atque in Bibliis Regiis בַּצְדִּיקָא legitur. Graecus quidem transtulit, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, ad quem Flaminus Nobilis, adscripsit: “Chrysofomus: alius, ἐν τῇ ἐλεη-
“μόσύνῃ σου, in misericordia tua.” Eandem translationem teste Montefalconio vnus Regius tribuit Symmacho. At Theodoreto ista posterior translatio tanti non fuit, vt eam adduceret, ad priorem enim adscripsit: Ἐμοὶ γὰρ καὶ τοῖς πολεμίοις δικάσας, δικαίως τῶν ὑπ’ ἐκείνων ἐπαγομένων ἀπαλλάξεις με συμφορῶν. *Mihi enim et hostibus ius reddens, cum aequitate ab istis illatis me liberabis calamitatibus.* Latini interpretes vetusti conuerterunt, teste Sabatiero, vel *in aequitate tua, vel in tua iustitia.* Arabs habet بِحَقِّكَ per veritatem tuam, id est, per promissiones tuas verissimas. Eques Ill. I. D. Michaëlis transfert: Nach deiner Gerechtigkeit errette mich aus der Gefahr.

§. XXIX.

δικαιοσύνη Gen. 24, 27. 32, 10. Exod. 15, 13. 34, 7. Prou. 20, 28 et Ies. 63, 7 exponitur.

Gen. 24, 27. *Tum precatus est, laudatus sit Iehouah, Deus domini mei Abrahami, qui non priuauit* יְהוָה עֲקָבִיתִי לִיטֵּתְךָ אֶת-דִּקְאוֹתֶיךָ אֲבוֹתִי, pietate sua paterna, aut fide sua dominum meum. Reliqui interpretes eodem modo conuertunt, ac Gen. 20, 13. § XXIV, praeter Samariticum, qui Chaldaicum imitatus, טְבוֹאָתָהָ postuit, quod vocabulum Edmund. Castellus in Lex. Heptaglott. col. 1460 et 1478 adscribere praeter-

termisit. Flaminius Nobilis ad h. l. annotavit: "Apud Theodoretum est τὴν διαθήκην, testamentum." Editio Theodoreti Schulziana dedit δικαιοσύνην, vbi Tom. I. p. 88 adscribitur: "Codex Augustanus et edit. Io. Pici, quae Paris. 1558. 4. prodiit, διαθήκην. Lectionem Sirmond. tuetur Cod. Alex. et Vaticanus." Sed lectio Sirmond. δικαιοσύνη, reperitur etiam in Cod. Complut. Oxon. et Ald. ed. teste Lamberto Bosio ad h. l. Quod autem in Complutense codice legitur τὴν δικαιοσύνην σβ, librorum hoc puto esse peccatum. Vulgatus conuertit per misericordiam sed melius Augustin. Locut. 81, teste D. P. Sabatier ad h. l. habet, quoniam non dereliquit iustitiam. Vid. quae supra sunt annotata ad Gen. 19, 19 § XXIII. Eques Ill. I. D. Michaelis transtulit: Dessen Gnade vnd Treue meinen Herrn nicht verlässt.

Gen. 32, 10. Minor sum omni חסריו δικαιοσύνας pietate paterna omnique fide, quam praestitisti ministro tuo. Chaldaeus conuertit: Minora sunt merita mea omni חסריו pietate paterna, omnique שבן benignitate, quam exhibuisti ministro tuo. Graecus transfert: ἰκανῶσα ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης. Verbum ἰκανῶσα corruptum esse, vel ex variis eius apparet lectionibus. Codex enim Alex. et ille Claud. Sarrauii habent, ἰκανῶσαι μοι. In schedis Combesii legitur, ἰκανῶσαι μοι, atque in editione Aldina, ἰκανός ἐμι. Aquila ex coniectura Drusii ἐμικρόνθην, et Montefalconii conuertit ἐσμικρόνθην (pro ἐμακρόνθην, quod legisse videtur Procopius, qui vertit, elongatus sum, quod idem esse puto atque ex-tentae sunt oper meae, familia mea, greges mei) ὑπὲρ πάντας ἑλέως, καὶ πάση ἀληθείᾳ. Corruptio vtriusque verbi ab ingenio Iudaico profecta esse videtur, cuius rei testis esse potest Ezrides ad hunc locum adscribens: כמו גם ילתי והטעם פרות

ἰδιὸς ἡμῶν ὅτι ἐγὼ ἡμῶν ὅτι ἐγὼ ἡμῶν. Sicut Gen. 30,
 8, imo prævalui. Sensus autem est, minutus eram ego ac par-
 uus, donec præstares mihi omnem pietatem paternam. Grae-
 cum igitur scripsisse puto Μικρός εἰμι, alium ex sententia Iu-
 daeorum alleuiss. Ἰκανός εἰμι, librarium, qui haec non intelli-
 geret, posuisse, Ἰκανός ἰδι μοι, ut Augustinus legisse videtur;
 alium, qui has lectiones inter se conciliare vellet, finixisse
 ἰκανόσω μοι. Hefychius quidem Tom. II. p. 35. ed. Albert.
 ἰκανός exposuit per δυνατός, respiciens Hiob. 21, 15, vbi in
 Aldin. edit. τῷ ἰδι μοι responderet, pro quo vocabulo He-
 braico alias saepe ἰκανός ponitur, v. c. Ruth. 1, 20. 21.
 Ezech. 1, 24, in Codice Alex. vbi Aquila et Symmachus eod-
 dem nomine vtuntur, Hiob. 31, 2. 40, 2. Idem Hefychius
 Tom. II. p. 1135 nomen Σαδδαιεῖς explicuit per ἰκανός. Facile
 ergo fieri potuit, vt ἰκανός a quibusdam de Deo intelligere-
 tur et scriberetur ἰκανός ἰδι μοι, ex quo deinde effingi potuit
 ἰκανόσω μοι, vt verba haec aliqua certe ex parte cum He-
 braico קטנתי conuenirent. Hieronymus in Quaestionibus
 in Genesim ad h. l. adscripsit: "Minor sum omni misericor-
 dia tua, et omni veritate tua, quam fecisti pro seruo tuo. Pro
 eo, quod nos posuimus, minor sum, aliud, nescio quid,
 quod sensum turbet, in Graecis et Latinis codicibus conti-
 netur."

Fd 6020 II

(2)

ULB Halle

3

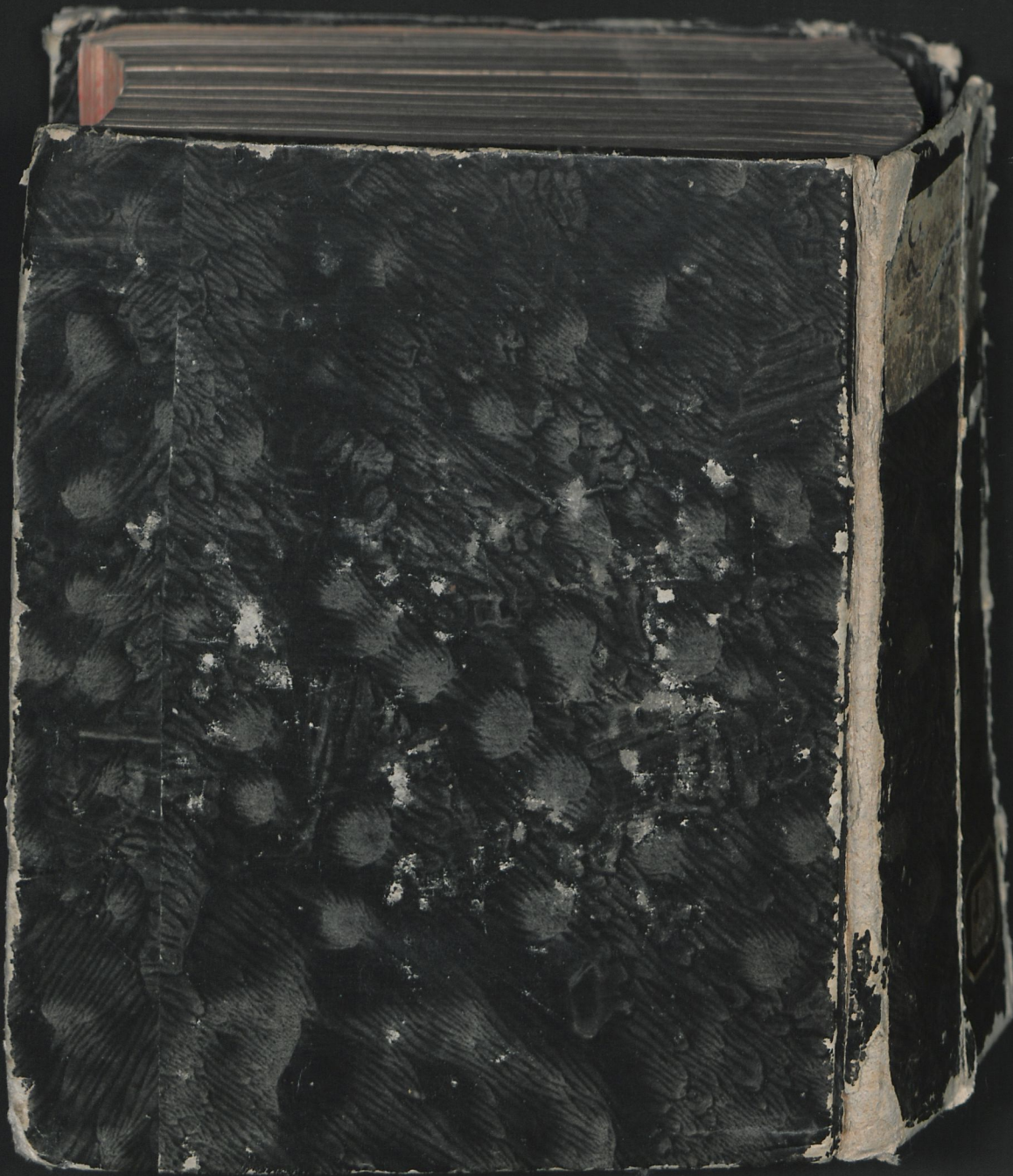
003 772 209

FA-90C

VMA [unclear]

12

Q. B. F. F. F. Q. I. E. D
PRAEMISSA AD HOS. II SEGM. XXI
VOCABVLL. ^ἡ ET ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ EX
PLICATIONE

XXI

OMNES MV SARVM PATRONOS
FAVTORES, AMICOS

^{A D}
ORATIONEM

^{DE}
ANNVNTIATIONE DIVINI NOSTRI SPON
SORIS RECENS NATI PER ANGELOS FACTA

^{AB}
IOANNE CHRISTIANO FROMMANNO
SCHERNECCA - FRANCO

IVVENE THEOLOGIAE STUDIO INGENII FELICI
TATE, MORVM VRBANITATE ATQVE IN ADDISCEN
DIS BONIS ARTIBVS DISCIPLINISQVE DILIGEN
TIA ET ASSIDVITATE QVAM MAXIME
COMMENDABILI

FER. I. NATIV. CHRISTI MDCCLXXXI

^{HABENDAM}
QVA DECET OBSERVANTIA

^{INVITANT}
DIRECTOR

^{ET}
RELIQVI PROFESSORES

COBVRGI
FORMIS AHLANIS